

УДК 340.5(075.8)

БРИЖКО В.М., кандидат юридичних наук (*Doctor of Philosophy*), с.н.с.,
Лауреат премії науково-технічної творчості (1986 р.),
Заслужений винахідник республіки (1987 р.)

ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

Анотація. До методології порівняльного правознавства та приведення інформаційного законодавства України у відповідність до положень європейських правових стандартів.

Ключові слова: інформаційне право, порівняльне правознавство, кодифікація.

Аннотация. К методологии сравнительного правоведения и приведения информационного законодательства Украины в соответствие с положениями европейских правовых стандартов.

Ключевые слова: информационное право, сравнительное правоведение, кодификация.

Summary. To methodology of comparative jurisprudence and adduction of informative legislation of Ukraine in accordance with positions of the European legal standards.

Keywords: informative right, comparative jurisprudence, codification.

Постановка проблеми. На початку XVII століття Френсіс Бекон зазначав – “собственное национальное законодательство не может служить критерием оценки самого себя” [1, с. 12]. У сучасних умовах активності інтеграційних процесів ця думка орієнтує на відбір та впровадження в національне законодавство кращих зразків зі світового досвіду впорядкування суспільних відносин (тобто – на адаптацію до міжнародних правових стандартів), що визначає тенденцію на уніфікацію правових систем та є свідченням про важливість порівняльного правознавства (компаративістики) для розвитку юридичної науки.

У питаннях наближення правової системи України до міжнародних та європейських правових стандартів в умовах формування так званого електронно-інформаційного простору та інтеграції України у світовий інформаційний простір важливим є те, що в соціально-економічних процесах сучасності інформаційне право все впевненіше посідає якщо не провідне, то принаймні важливе місце. Це пояснюється тим, що основний предмет (об’єкт) інформаційних відносин – “інформація” – визначає життя людини, суспільні відносини та функціонування всієї соціальної системи. Інформація є основою та засобом визначення і вирішення проблем правового впорядкування та регуляції суспільних відносин щодо життєдіяльності людини, приватноправової сфери і державного управління. Без інформації не існує визначеності у правових відносинах будь то право цивільне, господарське, адміністративне, фінансове, житлове, космічне тощо.

Виходячи з зазначеного і враховуючи розвиток інтеграційно-глобальних процесів за умов поширення у використанні новітніх інформаційних технологій і транскордонних мереж, інформаційне законодавство України потребує активнішої роботи щодо його порівняння з кращими світовими зразками та адаптації до принципів упорядкування інформаційних відносин, визначених, зокрема, європейськими правовими стандартами.

Аналіз наукових джерел і публікацій. Порівняльно-правовий метод почав застосовуватися в глибокій старовині. Платон порівнював закони різних грецьких полісів. Його учень, Аристотель, щоб зробити висновки про закономірності політичної організації, зібрав, порівняв і проаналізував “конституції” 158 грецьких і варварських міст. Давньоримські юристи подібних досліджень не проводили, оскільки були переконані в безперечній перевазі своїх законів над всіма іншими, “варварськими” законами [2, с. 20].

Подальший розвиток порівняльно-правовий метод одержав у Новий час. У Франції Ш. Монтеск'є у роботі “О духе законов” зіставив різні правові системи і, виходячи з причин відмінностей між ними, навів своє розуміння права. У Німеччині потребу у порівнянні правових систем першим висунув Лейбніц [3].

Сучасне розуміння порівняльного правознавства зародилося в Парижі в 1900 році в період проведення Міжнародного конгресу порівняльного права. У подальшому книга французького юриста Рене Давида “Основные правовые системы современности” поклала початок комплексності у вивченні права сучасного світу [4].

Стосовно стану та ставлення наукових порівняльно-правових досліджень у країнах “близького зарубіжжя” українські вчені Дмитрієв А.І., Шепель А.О. звертають увагу на те, що стан залишається незадовільним у більшості галузей права, за винятком поодиноких безсистемних порівняльно-історичних досліджень на рівні дисертацій у галузях конституційного, державного, цивільного, патентного, сімейного, кримінального права й деяких інших, а також у загальній теорії держави і права [7]. Більшість із цих порівняльних досліджень – це так звані “контрастуючі” (протиставлюючи) порівняння колишнього радянського права, правової системи окремих галузей, інститутів з відповідними структурами буржуазного права з неодмінним ідеологічним забарвленням і використанням висновків такого порівняння на користь системи, яку представляли аналітики. Свого часу юридична наука досить успішно засвоїла цей прийом, а сам “контрастуючий” метод став універсальним. У тому, що це – не кон'юнктурний вислів і не данина часу, можна переконатись на прикладі будь-якої дисертації, наукової праці, підручника, монографії, які неодмінно починалися з першої глави, розділу, параграфу, обов'язково присвячених протиставленню як діалектичного методу дослідження ідеалістичному, так і систем, галузей, інститутів і норм. Сучасний інтерес до порівняльного правознавства поки що обмежується діяльністю окремих фахівців на рівні навчальної дисципліни. А це не сприяє усвідомленню, опануванню й, головне, практичному використанню значних для наукового розуміння можливостей порівняльного правознавства в науково-прикладній та особливо законотворчій діяльності.

Однак, зазначимо, що порівняльне правознавство як наука, набуває в Україні розвитку. Про це свідчать роботи таких учених як Денисов В.Н. [5], Савчин М.В. [6], Дмитрієв А.І. та Шепель А.О. [7], Кресін О.В., Луць Л.А., Мережко О.О., Лисенко О.М., Савчук С.В., Скакун О.Ф. Батанов О.В., Бігун В.С., Слободян Н.М., Черниченко К.О., Ткаченко О.В., Бехруз Х.Н. [8 – 12], щодо автоматизації процесів порівняння інформаційного законодавства, робота Базанова Ю.К. та Базанова О.Ю. [13].

Значний внесок у розвиток російського порівняльного правознавства внесли такі учені, як Тихомиров Ю.А., Марченко М.Н., Решетников Ф.М., Ансель М.Н., Ковлер А.І., Чиркіна В.Є., Ю.А. Юдина [14 – 19] та ін. У країнах “близького зарубіжжя” одним з відомих вважається узбецький учений-компаративіст міжнародного рівня доктор юридичних наук, професор Саїдов А.Х. [2].

Одночасно із вказаним та тим, що в останні десятиріччя часто застосовується такі словосполучення, як “інформаційне суспільство”, “електронно-інформаційні відносини”, “електронна комерція”, “електронний банкінг”, “електронний підпис” та ін., на превеликий жаль, на сьогодні ми не маємо чіткої та зрозумілої методології порівняльного правознавства, призначеної для наукового становлення нової юридичної галузі, яка визначається сферою інформаційного права.

Констатація незадовільного стану щодо предмета теми, наявні питання до становлення, структуризації та кодифікації інформаційного законодавства на науковій основі обумовлюють актуальність та новизну цієї роботи.

Відаючи належне досягненням згаданих учених, поважаючи та враховуючи їх думки та результати у дуже складній області діяльності, якою є компаративістика, вважаємо за можливе висловити свої погляди та пропозиції на методологічні підходи практичного здійснення порівняльного правознавства в інформаційній сфері з урахуванням застосування інформаційних технологій, інформаційно-пошукових систем та баз даних.

Метою статті є визначення підходів до методології практичного порівняння інформаційного законодавства України з європейськими правовими стандартами за умов застосування інформаційних технологій, інформаційно-пошукових та аналітичних систем.

Виклад основних положень. За сучасними науковими поглядами метою порівняльного правознавства є з'ясування закономірностей розвитку правових систем та вдосконалення на цій основі національного законодавства. Воно розглядається як методологія порівняльно-аналітичного дослідження окремих аспектів правових систем за окремими інститутами країн світу, особливостей функціонування наднаціонального і міжнародного права у національному праві з метою виявлення їх спільних або відмінних рис для прогнозування подальшого розвитку чи оптимізації, а також для вирішення прикладних завдань юриспруденції [6].

Потреби в порівняльному правознавстві витікають з логіки вирішення соціально-економічних проблем та необхідності адекватної реакції на них засобів впорядкування суспільних відносин. Інтернаціоналізація економіки, зміцнення міжнародних відносин, торгових зв'язків, збільшення товарно-грошового обігу та ін. сприяли тому, що юридична наука повинна була вийти за рамки національного права і національного законодавства. Особливий імпульс цим процесам в кінці минулого століття стали надавати нові техніко-технологічні можливості, які визначалися появою і розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій і мереж. На цьому ґрунті посилювався інтерес до вивчення історично сформованих принципів, що закладені у ідеях та приписах сучасного зарубіжного правознавства, і порівняння їх з нормами національного законодавства.

Підходи до створення системи порівняння законодавства України та правових приписів Європейського Союзу і Ради Європи для удосконалення упорядкування відносин у інформаційній сфері держави досліджуються нами починаючи з 2005 року [13, 26]. Підставами цього є ряд чинних на сьогодні нормативно-правових актів України (див. [20]). Зокрема, згідно положень статті 51 Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (далі – УПС), яка підписана від імені України 14 червня 1994 року, Україна взяла на себе зобов'язання вживати заходів для забезпечення поступового приведення свого національного законодавства у відповідність із законодавством Співтовариства, що є важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Сторонами. Метою цього процесу є забезпечення відповідності законодавства України зобов'язанням, що випливають з УПС та інших міжнародних договорів, які стосуються співробітництва України з ЄС.

Таким чином, близько 20 років тому було покладено початок адаптації законодавства України до європейської правової системи (далі – адаптація законодавства) та визнано пріоритетність цієї складової у інтеграційно-правових процесах до права континентальної системи. Адаптація законодавства розглядається як необхідність здійснення в Україні взаємопов'язаних правових, організаційних, соціально-економічних і наукових заходів, спрямованих на наближення національного законодавства до сучасної правової думки, яка визначається у європейських правових стандартах, та є базою чинного законодавства для усіх країн-членів ЄС та РЄ. Зазначене зобов'язує внесення відповідних змін до чинного законодавства України, які відповідатимуть потребам зміцнення та розвитку сучасних міжнародно-правових відносин.

Сьогодні інформаційне законодавство України складає великий масив нормативних актів (близько 4000, з яких порядка 20 є базовими). Їх порівняльний аналіз з приписами європейських правових стандартів може зайняти дуже багато часу, якщо це здійснюється традиційними методами та засобами. Щоб скоротити час відпрацювання документів і збільшити ефективність порівняння необхідне залучення сучасних інформаційних технологій. Загальний вигляд функціональної схеми, у якій наведені програмні блоки та їх зв'язки, подається на Рис.

Рис.

Для виконання порівняльного аналізу треба виконати наступні дії:

- сформулювати ключові слова (поняття, терміни) предмета теми запиту;

- за допомогою ІПС EUROVOC виконати пошук у базах даних ЄС та РЕ;
- оцінити зміст знайдених приписів європейських правових стандартів та їх відповідності предмету теми пошуку щодо Матриці положень (статей) базових законів України в інформаційній сфері;
- дослідити збіги та розходження у словосполученнях та у принципах правового упорядкування інформаційних відносин;
- проаналізувати необхідність внесення змін до національного законодавства або розробки нового нормативно-правового акта.

Процес порівняльного аналізу здійснюється за допомогою певної кількості програмних блоків (модулів), які пов’язані між собою, див. [21, с. 339 – 344].

Центральними блоками цієї схеми є модулі під назвою: “Матриця положень (статей) базових законів України в інформаційній сфері” та “Блок програмного та аналітичного порівняння положень базових законів України та приписів європейських правових стандартів щодо інформаційної сфери”.

“Матриця положень (статей) базових законів України в інформаційній сфері” розроблена шляхом відбору основних напрямів правового упорядкування інформаційних відносин та формування відповідних дескрипторів (ключових слів), зі строго фіксованим значенням, без синонімів; на цьому принципі у Європейському Союзі функціонує тезаурус ІПС EUROVOC. У результаті отримано перелік базових напрямів та загальна структура упорядкування відносин [22], яка переслідувала мету розробки кодифікованого акту щодо **створення цілісної системи інформаційного права та інформаційного законодавства України**, яка відповідатимуть приписам європейських правових стандартів. Впродовж багаторічних дискусій перелік та структура були погоджені ініціативною групою з докторів та кандидатів наук, створеною під патронатом НДЦПІ АПрН України.

“Блок аналітичного та програмного порівняння положень базових законів України та приписів європейських правових стандартів щодо інформаційної сфери”. Передбачає аналітично-синтетичну (інтелектуальну) обробку результатів пошуку у різних базах даних та здійснення порівняння змісту статей базових законів України з відповідними приписами європейських правових стандартів з подальшим визначенням, які положення потребують змін, доповнень, скасування тощо у інформаційному законодавстві України. Планується залучення до виконання цих робіт досягнень техніко-технологічних наук щодо, зокрема, автоматизації технологічних процесів та проектувальних робіт, систем та засобів штучного інтелекту.

Всі інші блоки, що наведені на Рис., виконують роль відносно допоміжних блоків, що забезпечують роботу центральних блоків. Розглянемо деякі їх функції.

Інформаційно-пошукова система (ІПС) “Законодавство України”. Надає відомості про закони, прийняті Верховною Радою, та документи, які складають основу для виконання законів, указів, інших підзаконних актів, інструкцій тощо установ та відомств. Дозволяє отримати повні, точні, коректовані з останніми правками документи, що видаються в Україні.

ІПС “Термінологія законодавства України”. Будь-яка робота, що пов’язана зі створенням нових чи аналізом існуючих законів, починається з визначення основних термінів, понять. ІПС надає можливість дізнатися, в якому колі мовних словосполучень існує тема, які є аналоги дефініцій щодо відповідного терміну.

Інформаційно-пошуковий тезаурус EUROVOC [23]. Створений у Європарламенті для індексування документів та виконання автоматизованого пошуку різними мовами. Допомагає у визначенні предметної суті документів, виборі термінів, сукупність яких

стисло передає зміст, зазначення відношень між поняттями, що надані цими термінами. Традиційно при написанні документів автори вільно використовують засоби природної мови. Водночас людина, яка бажає знайти певний документ, може зіткнутися з труднощами, пов'язаними з тим, що одне й те саме поняття може бути виражене низкою синонімів або понять, які частково збігаються, один і той же термін може мати різні значення. Використання тезауруса виключає багатозначність та надає можливість отримати загальну інформацію про термінологічний апарат та структуру предметної області.

Сьогодні тезаурус EUROVOC містить понад 6000 тисяч еквівалентів понять одинадцятьма мовами (англійською, голландською, грецькою, датською, іспанською, італійською, німецькою, португальською, фінською, французькою та шведською), їх зв'язки та різні способи вираження для кожної з мов.

ІПТ EUROVOC як довідкова понятійно-термінологічна база даних використовується бібліотеками інститутів Європейського Союзу, службами баз даних і їх користувачами, а саме: Європейським Парламентом разом з його базою даних EPOQUE, в якій містяться матеріали парламентських документів і бібліотечний каталог; Відділом офіційних публікацій ЄС з його базами даних (каталогом CATTEL) і Офіційним журналом ЄС, які використовують EUROVOC для своєї документації. Це надає доступ до документації, індексованої на базі тезауруса, що охоплює всі офіційні публікації інститутів ЄС, документацію Європейського Парламенту та використовується парламентами країн Європи (бельгійською Палатою Представників, іспанським Генеральними Кортесами, Асамблеєю Португальської Республіки тощо). Таким чином, у загальному плані, EUROVOC виконує роль моста, що з'єднує всі системи документації, яка має відношення до діяльності Європейського Союзу, як всередині інститутів ЄС на національному та регіональному рівнях, так і в приватному секторі.

У 2001 році видавництво Державної Думи видало російську версію тезауруса EUROVOC. У 2004 р. при розробці української версії тезауруса EUROVOC використано досвід здійснення таких проектів у ЄС та у Російській Федерації. На жаль, поширення в Україні зазначеного тезауруса в якості методично-термінологічної та інтеграційно-правової бази щодо уніфікації юридичної термінології, практично не відбувається.

Адаптація ІПТ EUROVOC в Україні створює передумови для вирішення питань інтеграції українського законодавства завдяки отриманню можливості зіставлення термінологічного апарату ІПТ EUROVOC з масивом термінів, які мають своє визначення у нормативних актах України.

Пошукові можливості ІПТ EUROVOC дозволяють відібрати нормативно-правові документи країн ЄС, котрі містяться у правових базах даних, які відповідають певній сформульованій у пошуковому запиті темі. Завдяки тому, що використання ІПТ дозволяє виконувати пошук мовою користувача (для цього EUROVOC має бути адаптований до відповідної мови) і знайти документи, викладені мовою країн ЄС, на яку перекладено EUROVOC, український дослідник може відібрати необхідні йому документи і визначити документи та напрями для першочергового перекладу. Крім того, розподіл документів за темами створює передумови для аналізу законодавства країн ЄС, дозволяє порівнювати співвідношення та зміни у законодавстві за певними галузями в різних країнах ЄС.

Пошукова система. ІПТ EUROVOC використовується для індексування та пошуку у базах даних EUR-Lex, CELEX та EPOQUE, електронному каталозі CATTEL тощо. Адреси баз даних в Інтернеті див. у Таблиці.

База даних EUR-Lex – портал законодавства ЄС. Він поділяється на секції:

• Офіційний журнал ЄС (Official Journal), видається 5 разів на тиждень одинадцятьма мовами, складається з 2 серій – L (всі нормативні акти), С (інформація, підготовчі роботи, нотатки, рекомендації) та додатку S (пропозиції);

- угоди;
- законодавство (у цій секції зберігаються всі законодавчі акти, що були прийняті ЄС відповідно до угод);
- підготовчі документи (у цій секції можна ознайомитись з проектами документів на всіх стадіях законотворчого чи бюджетного процесу);
- прецедентне право (містить рішення та ухвали Європейського суду, суду першої інстанції та вердикти генерального адвоката);
- парламентські запити (ця секція присвячена усним та письмовим запитам членів Європарламенту та відповідям на них);
- документи, що становлять загальний інтерес (документи, які присвячені загальнолюдським, загальноєвропейським питанням, такі як Білі сторінки, інформація та зв’язок, Зелені сторінки тощо).

Таблиця

Назва бази	Адреса в Інтернеті	Примітки
EUR-Lex	http://europa.eu.int/documents/eur-lex/index_en.htm	мови ЄС*
Офіційний журнал ЄС	http://europa.eu.int/eur-lex/en/search/search_oj.html	мови ЄС
Анотації до законодавства ЄС	http://europa.eu.int/scadplus/scad_en.htm	мови ЄС
Pre-Lex	http://europa.eu.int/documents/eur-lex/index_en.htm	мови ЄС
CELEX	http://europa.eu.int/documents/celex/index_en.htm	мови ЄС
EPOQUE	http://europa.eu.int/documents/epoqve/index_en.htm	мови ЄС
CATEL	http:// europa.eu.int/documents/catel/index_en.htm	мови ЄС

Ще один з ресурсів, який розміщено на сайті ЄС, – анотації до законодавства (Summaries of legislation). База даних ресурсу має детальну інформацію одинадцятьма офіційними мовами щодо всіх видів діяльності Європейського Союзу. Вона містить короткі виклади і посилання на публікації заходів, що проводяться Європейським Союзом в усіх сферах діяльності, включно з попередньою роботою і відповідними звітами. Сайт регулярно оновлюється відповідно до законодавчих процедур. Короткі виклади законодавства також містять зв’язки із повними текстами рішень, правил, директив.

База даних Pre-Lex – портал із законотворчої процедури. Надає можливість простежити за головними складовими процесу прийняття рішення Комісією та іншими установами і забезпечує інформацію про:

- етапи прийняття законодавчого акта;
- рішення, прийняті кожною установою на стадіях проходження документа;
- список осіб, залучених до процесу прийняття документа;
- довідкові документи.

База даних Pre-Lex надає можливість прослідкувати за поданням пропозицій та роботою різних установ, що беруть участь у процесі підготовки документа (Європейський Парламент, Рада, Економічний і Соціальний Комітет, Комітет Регіонів і т. д.) від передачі пропозиції до прийняття або відхилення проекту. За допомогою

* Усі посилання в таблиці подаються за версію англomовного інтерфейсу, з якого можна перейти на інтерфейс будь-якої з 11 інших офіційних мов ЄС.

гіперпосилань з Pre-Lex можна отримати прямий доступ до електронних текстів (Офіційний журнал, документи Європейського Парламенту та ін.).

База даних CELEX – містить договори про створення та основні засади роботи Європейського Союзу; міжнародні договори та інші документи, пов’язані із зовнішньою політикою ЄС; обов’язкові та необов’язкові правові акти; судову практику; парламентські запити тощо.

База даних EPOQUE [24] – містить інформацію з усіх видів діяльності Європейського парламенту, яка поділяється на:

- документи Європейського Парламенту;
- відомості щодо законодавчої та парламентської процедур (всі етапи процесу прийняття рішень).

База даних CATEL [25] – містить електронні каталоги видань і документів ЄС, а також документів, опублікованих в Офіційному журналі ЄС.

База даних OEIL – надає можливість відслідковувати процедуру прийняття рішення, з’ясувати, якої стадії дійшов процес проходження документа та скориставшись розкладом, визначити термін наступної стадії. База даних дає змогу скласти думку про роботу Парламенту і його комітетів, щорічну робочу програму Комісії та щодо пропозицій Ради.

До вказаного слід зазначити про те, що сьогодні існують різні програми автоматизованого перекладу текстів з європейських мов українською та російською (Pragma, Promt XT, Socrat тощо). На жаль вони працюють не зовсім задовільно. В більшості випадків переклад здійснюється дослівно, не враховуються лінгвістичні відмінності мов. Словники цих програм не використовують знання, які закладені в ІПТ EUROVOC.

Деякі висновки.

1. До об’єктивних чинників, які визначають важливість ролі порівняльного правознавства, можна віднести розвиток інтеграційних процесів і уніфікацію правових взаємозв’язків між державами. Порівняльне правознавство є засобом об’єктивної можливості краще пізнати стан та тенденції удосконалення міжнародного права, зокрема, досягнення наукової думки у розвитку права континентальної системи з часів першого правового документа світового значення щодо прав людини і свобод – Великої Хартії Вільностей 1215 року (див. [26, с. 13 – 19]).

2. Інтерес до порівняльного правознавства активізувався у минулому столітті, оскільки це було пов’язано з процесом розвитку кодифікації та прийняття у різних країнах нових кодексів, а також із необхідністю виявлення розбіжностей і пошуком шляхів їх усунення.

Узагальнюючи погляди учених-компаративістів, можна дійти висновку про те, що сьогодні головне функціональне призначення порівняльного правознавства передбачає дослідження ідей, підходів та закономірностей у розвитку “Права”, а не порівняльне зіставлення та узгодження норм національних законів. В сучасних умовах розвитку інтеграційних соціально-економічних процесів та становлення електронно-інформаційного суспільства головне полягає не стільки у порівнянні норм законодавств різних національних систем або у загальній узгодженості норм чинного національного законодавства, а – в приведенні його до принципів упорядкування суспільних відносин, визначених європейськими правовими стандартами. Тому є всі підстави говорити про тенденції формування у світі загального правового стану, наявність сьогодні своєрідного рівня, “планки”, порогу правосвідомості “Права”. Останнє породжено процесами інтеграції й конвергенції, які ґрунтуються на загальноновизнаних соціальних цінностях, вироблених історією цивілізації, гуманізму і розвитку правової культури, що й визначає пріоритет “Права” над “Законом” на ділі, а не тільки у деклараціях.

Тому ключовими моментами для існування дійсно “верховенства права” та “правової держави” мають стати не стільки внутрішні, сформовані нормативні умови, а – та планка правових цінностей, яка у зв’язку зі згаданими процесами є визначальною для становлення порядності та злагоди у суспільстві в цілому.

3. Законом України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки” від 09.01.07 р. № 537-V (ч. 2, Розділ III. “Національна політика розвитку інформаційного суспільства в Україні”) визначено завдання “*створення цілісної системи законодавства, ...яка б поєднувалася з нормами міжнародного права*” та “*здійснити на наукових засадах кодифікацію інформаційного законодавства*”.

Вважаємо дуже важливим те, що отримання позитивних результатів у цій роботі потребує не стільки узгодженості понять та систематизації чинних норм, скільки – імплементації у інформаційне законодавство України ідей, принципів та понять, які визначені приписами європейських правових стандартів (див. [1, с. 15]). При цьому, робити це слід за думкою гуманіста та філософа Л. Фейєрбаха: “*Любовь к науке – это любовь к правде, поэтому честность является основной добродетелью ученого*” [27].

На шляху здійснення кодифікації інформаційного законодавства України багато труднощів – усі захищають Галактику, чинну владу та її “національну” безпеку. Головною ж, для пересичної особи, є надія про порядність у науці та організації цієї роботи. За наявності формально-планових розпоряджень (з 2000 р.) різним органам влади, робота на практиці звичайно віддається на “відкуп” окремих ентузіастів, які у зв’язку із складністю, значним її обсягом та слабкою підтримкою з часом “тихо зникали”. Як вважаємо, вирішення вищезазначеного загальнодержавного завдання, головна ідея якого – у створенні умов становлення “верховенства права” в інформаційній сфері та сприяння у побудові реальної “правової держави”, можливе лише за наявності підбору і відповідних умов роботи для фахівців різних галузей господарства та їх високої кваліфікації з інформаційно-аналітичної діяльності, лінгвістики, перекладу з іноземних мов та програмістів з розробки (або адаптації) програм автоматизованої аналітичної системи порівняння інформаційного законодавства України з ідеями, принципами (приписами) європейських правових стандартів, а також з кращими зразками механізмів їх реалізації.

За підсумком, підкреслимо, що основним аргументом важливості і необхідності виконання вказаної роботи є те, що завдяки здійсненню порівняльного правознавства і кодифікації в інформаційній сфері є реальна можливість переходу на якісно новий рівень вдосконалення всієї національної системи права і законодавства.

Більш того, як вважаємо, порівняльно-правознавчий підхід, якій нами пропонується для інформаційної сфери, можна застосувати для удосконалення упорядкування відносин для будь-якої іншої галузі законодавства України.

Використана література

1. Брижко В.М. Домінанта праворозуміння та основ понятійно-категоріального апарату інформаційного права // Інформація і право. – № 3(3)/2011. – С. 12.
2. Саидов А.Х. Сравнительное правоведение (основные правовые системы современности) : учебник ; под ред. В.А. Туманова. – М. : Юристъ, 2003. – 440 с.
3. – Режим доступу : [//www.ru.wikipedia.org/wiki/%D1%F0%E0%E2%ED%E8%F2%E5%EB%FC%ED%EE%E5_%EF%F0%E0%E2%EE%E2%E5%E4%E5%ED%E8%E5](http://www.ru.wikipedia.org/wiki/%D1%F0%E0%E2%ED%E8%F2%E5%EB%FC%ED%EE%E5_%EF%F0%E0%E2%EE%E2%E5%E4%E5%ED%E8%E5)
4. Давид Р. Основные правовые системы современности (сравнительное право). – М., 1967; Давид Р. Основные правовые системы современности. – М., 1988.
5. Денисов В.Н. К критике буржуазных концепций сравнительного правоведения / В.Н. Денисов // Порівняльне правознавство. Антологія української компаративістики, XIX – XX століття. – К. : Логос, 2008. – С. 237 – 274.

6. Савчин М.В. Порівняльне правознавство. Загальна частина : навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – С. 48.
7. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство. – Режим доступу : [//www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/Dm/Dm1.html](http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/Dm/Dm1.html)
8. Сравнительное правоведение в системе юридических наук : проблемы методологии : монография / [Кресін О.В., Луць Л.А., Мережко О.О., Лисенко О.М., Савчук С.В., Батанов О.В., Бігун В.С., Слободян Н.М.] ; за ред. Шемшученка Ю.С. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2006. – (Сер. “Енциклопедія порівняльного правознавства”. – Вип. 3. – 256 с.).
9. Сравнительное правоведение : Антология украинской компаративистики XIX – XX веков ; за ред. О.В. Кресіна ; упор. О.В. Кресін, К.О. Черниченко, О.В. Ткаченко. – К. : “Логос”, 2008. – (Сер. наук. видань “Енциклопедія порівняльного правознавства”. – Вип. 5. – 414 с.).
10. Луць Л.А. Типологізація сучасних правових систем світу : лекція. – К.-Сімферополь, 2007. – (Сер. наук.-метод. видань “Академія порівняльного правознавства”. – Вип. 3. – 23 с.).
11. Скакун О.Ф. Принцип единства логического и исторического методов в сравнительном правоведении : открытая лекция. – К.-Симферополь, 2007. – (Сер. наук.-метод. видань “Академия сравнительного правоведения”. – Вип. 5. – 31 с.).
12. Бехруз Х.Н. Методологические основы сравнительного правоведения: Открытая лекция. – К.-Симферополь : Институт государства и права им. В.М. Корецкого НАН Украины, 2007. – (Сер. наук.-метод. видань “Академия сравнительного правоведения”. – Вип. 6. – 32 с.).
13. Базанов О.Ю., Базанов Ю.К., Брижко В.М. До принципів створення системи порівняння законодавства України та законодавства Європейського Союзу // Правова інформатика. – № 2(6)/2005. – С. 34 – 39. – (Засвідчено Свідомством про реєстрацію авторського права на твір № 12208 від 08.02.05 р. (заява від 16.12.2004 р. № 12119)).
14. Тихомиров Ю.А. Курс сравнительного правоведения. – М., “Норма”, 1996.
15. Марченко М.Н. Сравнительное правоведение. Общая часть : учебник для вузов. – М.: Зерцало, 2006.
16. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира : справочник. – М. : Юрид. лит-ра, 1993.
17. Ансель М. Сравнительное право и унификация права // Очерки сравнительного права. – М. : Прогресс, 1981.
18. Сравнительное конституционное право ; под ред. А.И. Ковлера, В.Е. Чиркина. – М., 1996.
19. Малиновский А.А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права. – М. : Международные отношения, 2002.
20. Брижко В.М. Про приведення інформаційного законодавства України у відповідність до положень європейського права // Правова інформатика. – № 1(25)/2010. – С.14 – 22.
21. Брижко В.М. Методологічні та правові засади упорядкування інформаційних відносин : монографія / В.М. Брижко. – К. : “ПанТот”, 2009. – 414 с.
22. Там же, С. 392 – 403
23. Тезаурус EUROVOC: автоматизована інформаційно-аналітична система порівняння законодавства України із законодавством ЄС : посібник. – К. : Парлам. вид-во, 2004. – 383 с.
24. EPOQUE: European Parliament On-line QUERy system. User manual – Guided Search Mode // European Parliament. Directorate General for Research. – Luxembourg, 1995.
25. CATEL: Electronic catalogue. User manual // Office for Official Publications of the European Communities. – Luxembourg, 1992.
26. Брижко В.М. Системна інформатизація правоохоронної діяльності: європейські нормативно-правові акти та підходи до упорядкування суспільних інформаційних відносин у зв’язку з автоматизованою обробкою даних у правоохоронній діяльності : посібник. – [Кн. 2]. / В.М. Брижко, В.С. Цимбалюк, М.Я. Швець. – К. : ТОВ “Пан Тот”, 2006 р. – 509 с.
27. Л. Фейербах. История философии : в 3-х т. – Т. 3. – М. : “Мысль”, 1967. – 229 с.